

“

Medijska pismenost je sposobnost čitanja i razumevanja medijskih tekstova i sposobnost da se na različite načine sagledavaju, analiziraju, ocenjuju i kreiraju medijske poruke.

Pojam medijske pismenosti definisan je na konferenciji o medijskoj pismenosti 1992. kao „sposobnost pristupa, analize, vrednovanja i odašiljanja poruka posredstvom medija.”

Medijski pismena osoba je osoba koja je osposobljena da kritički misli i analizira najrazličitije forme izražavanja - stiču se veštine koje imaju najširu primenljivost i presudne su za kvalitetno funkcionisanje i izražavanje u savremenoj kulturi.

Pet pitanja medijske pismenosti sa kratkim objašnjenjima:

1. Ko je kreirao poruku?

-Informacije o autoru ili medijskoj kući

2. Koje kreativne tehnike je autor upotrebio da bi privukao moju pažnju?

-navodimo kreativne tehnike poput velikih slova, slova u boji, fotografija... koje je autor upotrebio da nam privuče pažnju

3. Da li drugi ljudi ovu poruku mogu drugačije protumačiti od mene?

-razmišljamo o raznim načinima na koje bi se tekst mogao protumačiti

4. Koje su vrednosti, životni stilovi i stavovi prisutni, ili izostavljeni iz ove poruke?

-tumačimo tekst i dajemo odgovor na pitanje

5. Koja je svrha ove poruke/informacije?

-iz pročitanoog teksta izvlačimo očiglednu poruku

Kako prepoznati klikbejt naslove i koje opasnosti nose?

Uglavnom autori klikbejt naslova koriste samo velika slova i interpukcijske znakove, a najčešće znakove uzvika. Često se mogu naći i reči poput: ŠOKANTNO, EKSKLUZIVNO, DRAMA, NEVEROVATNO, i slične njima.

Takođe, česta je i pojava nedovršenih naslova, kako bi se „namamio” što veći broj čitaoca na taj članak.

Saveti za raspoznavanje „pravih“ od „lažnih“ vesti

1. Razviti kritički način razmišljanja

Jedan od glavnih razloga što su lažne vesti tako veliki problem je što često izgledaju verodostojno.

2. Proverite izvor

Istražite veb-lokaciju da biste se uverili da je legitimna

3. Ispitajte dokaze

4. Pogledajte ko još izveštava o priči

5. Autor

Pretražite informacije o autoru.

6. Datum

Ponekad se starije vesti dele i dobijaju na značaju zbog trenutnih događaja, ali to ne mora da znači da su relevantne ili tačne.

ŠTA SU TO NOVINARSKE PATKE?

Poznati belgijski humorista Kornelisen lansirao je vest o proždrljivim patkama. Javio je kako je neki narednik kupio dvadeset pataka i naredio da se jedna od njih odmah zakolje i sva (sa kostima i perjem) isecka na sitne komadiće kako bi njome nahranio ostale patke. Posle nekoliko minuta to je učinio i sa drugom, trećom, četvrtom... i tako redom do devetnaeste. Na taj način je dvadeseta patka proždrla devetnaest svojih drugarica. Tu besmislenu vest o proždrljivosti pataka preneli su i drugi listovi, pa se posle o tome danima pričalo. Autor je, naravno, nakon izvesnog vremena otkrio tajnu svog „naučnog eksperimenta“. Slučaj je potom zaboravljen, ali se od tada, svaka lažna vest u novinama naziva novinarskom patkom.

Anja Jovanović
Milica Bošković
Lara Veselinović
Estel Rakić
Kristina Orlić
I-6